Ernestina UNGUREANU
Adrian Constantin TATAR

DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT

Partea generală actualizată

COLECȚIA JURIDICA

EDITURA LUMEN
în elita editurilor românești

Dr. Ernestina UNGUREANU
Dr. Adrian Constantin TATAR

DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT

PARTEA GENERALĂ ACTUALIZATĂ

Iaşi
2014

DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT – PARTEA GENERALĂ ACTUALIZATĂ
Dr. Ernestina UNGUREANU
Dr. Adrian Constantin TATAR

Copyright Editura Lumen, 2013
Iaşi, Ţepeş Vodă, nr.2

Editura Lumen este acreditată CNCS

edituralumen@gmail.com
prlumen@gmail.com

www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

Redactor: Roxana Demetra STRATULAT
Design copertă: Roxana Demetra STRATULAT

Reproducerea oricărei părţi din prezentul volum prin fotocopiere, scanare, multiplicare neautorizată, indiferent de mediul de transmitere, este interzisă.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
UNGUREANU, ERNESTINA
Drept internaţional privat : partea generală actualizată /
Ernestina Ungureanu, Adrian Constantin Tătar. - Iaşi : Lumen, 2014
ISBN 978-973-166-368-5

I. Tătar, Adrian Constantin
341.9(100)

Dr. Ernestina UNGUREANU
Dr. Adrian Constantin TATAR

DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT

PARTEA GENERALĂ ACTUALIZATĂ

Iaşi
2014

Pagină lăsată
goală intenţionat

Cuprins

TITLUL I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE

Capitolul I Raportul juridic de drept internaţional privat (A.C. Tatar) 13

Secţiunea I Raportul juridic cu element de extraneitate 13
Secţiunea a II-a Noţiunea raportului juridic de drept internaţional privat 17
Secţiunea a III-a Caracterele raportului juridic de drept internaţional privat 18
Secţiunea a IV-a Raporturile juridice cu element de extraneitate care nu pot fi obiect al dreptului internaţional privat 19
Secţiunea a V-a Obiectul dreptului internaţional privat 24

Capitolul II Natura, denumirea şi domeniul dreptului internaţional privat (A.C. Tatar) 25

Secţiunea I Natura dreptului internaţional privat 25
Secţiunea a II – a Denumirea disciplinei 28
Secţiunea a III – a Domeniul dreptului internaţional privat 29

Capitolul III Conţinutul dreptului internaţional privat (A.C. Tatar) 39

Secţiunea I Aspecte introductive 39
Secţiunea a II-a Normele conflictuale 40
Secţiunea a III-a Normele materiale 51
Secţiunea a IV – a Normele de aplicare necesară sau imediată 53

Capitolul IV Izvoarele dreptului internaţional privat (A.C. Tatar) 59

Secţiunea I Precizări prealabile 59
Secţiunea a II - a Izvoarele interne 60
Secţiunea a III - a Izvoarele internaţionale 71

Extras din volumul: Ungureanu, E., & Tatar, A. C. (2014). Drept internaţional privat. Partea generală actualizată. Iaşi, România: Lumen.

Capitolul V Aplicarea legii străine (E. Ungureanu) 87

Secţiunea I Necesitatea şi condiţiile aplicării legii străine 87
Secţiunea a II-a Aplicarea legii străine şi conflictele de legi în spaţiu 92
Secţiunea a III-a Aplicarea legii străine în cazul conflictele de legi în timp şi spaţiu 106
Secţiunea a IV-a Aplicarea legii străine. Conflicte de legi în situaţii speciale 130

TITLUL II. PROBLEME ALE DREPTULUI INTERNAŢIONAL PRIVAT ÎN LEGĂTURĂ CU APLICAREA LEGII COMPETENTE

Capitolul I Calificarea şi conflictul de calificări (E. Ungureanu) 141

Secţiunea I Noţiuni introductive 141
Secţiunea a II-a Legea după care se face calificarea 149
Secţiunea a III-a Conflictul de calificări 157

Capitolul II Retrimiterea (E. Ungureanu) 159

Secţiunea I Noţiuni introductive 159
Secţiunea a II a Retrimiterea şi rolul ei în dreptul internaţional privat 167

Capitolul III Ordinea publică în dreptul internaţional privat (E. Ungureanu) 173

Secţiunea I Noţiuni introductive 173
Secţiunea a II – a Ordinea publică şi conflictele de legi 193
Secţiunea a III –a Ordinea publică în dreptul internaţional privat şi unele prevederi legale 201

Capitolul IV Fraudarea legii în dreptul internaţional privat (E. Ungureanu) 219

Secţiunea I Fraudarea legii în dreptul internaţional privat. Noţiune 219

Extras din volumul: Ungureanu, E., & Tatar, A. C. (2014). Drept internaţional privat. Partea generală actualizată. Iaşi, România: Lumen.

Secțiunea a II-a Fraudarea legii în dreptul internațional privat. Modalități de realizare, condițiile şi domeniile în care poate interveni.....220
Secțiunea a III – a Fraudarea legii în unele sisteme de drept.....231
Secțiunea a IV –a Fraudarea legii în dreptul internațional privat. Comparație cu instituții juridice apropiate. 236
Secțiunea a V-a Sancționarea fraudării legii în dreptul internațional privat.....246

Extras din volumul: Ungureanu, E., & Tatar, A. C. (2014). Drept internaţional privat. Partea generală actualizată. Iaşi, România: Lumen.

Pagină lăsată
goală intenţionat

**Extras din volumul: Ungureanu, E., & Tatar, A. C. (2014).
Drept internaţional privat. Partea generală actualizată.
Iaşi, România: Lumen.**

ABREVIERI

N.C.civ:	Noul Cod Civil
N.C.proc.civ.	Noul Cod de Procedură Civilă
M.Of.	Monitorul Oficial
UE	Uniunea Europeană
CEE	Comunitatea Economică Europeană
CJUE	Curtea de Justiție a Uniunii Europene
C. pen.	Codul Penal
C.pr.pen.	Codul de Procedură Penală
Dec.	Decizie
ÎCCJ	Înalta Curte de Casaţie şi Justiție
Dreptul	Revista "Dreptul"
JDI	Journal du Droit Internațional
JOCE	Journal Officiel des Communautés Européennes
Judec.	Judecătorie
TMB	Tribunalul Municipiului Bucureşti
Apud.	Citat după
O.G.	Ordonanță de Guvern

Extras din volumul: Ungureanu, E., & Tatar, A. C. (2014). Drept internaţional privat. Partea generală actualizată. Iaşi, România: Lumen.

O.U.G.	Ordonanță de Urgență a Guvernului
Rec.	Recueil de la jurisprudence de la Cour de justice des Communautés européennes et du Tribunal de première instance des Communautés européennes (ediția în limba franceză)
REDP	Revue Européenne de Droit Privé
Rev. crit.	Revue critique de droit internaţional privé
J.D.I.	Journal du droit internaţional
S.C.J.	Revista "Studii şi cercetări juridice"
R.D.C.	Revista de Drept Comercial
S.D.R.	Studii de drept românesc
Sent.	Sentință
SEE	Spațiul Economic European

**Extras din volumul: Ungureanu, E., & Tatar, A. C. (2014).
Drept internaţional privat. Partea generală actualizată.
Iaşi, România: Lumen.**

TITLUL I

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

**Extras din volumul: Ungureanu, E., & Tatar, A. C. (2014).
Drept internaţional privat. Partea generală actualizată.
Iaşi, România: Lumen.**

Pagină lăsată
goală intenţionat

**Extras din volumul: Ungureanu, E., & Tatar, A. C. (2014).
Drept internaţional privat. Partea generală actualizată.
Iaşi, România: Lumen.**

CAPITOLUL I
RAPORTUL JURIDIC DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT

Secțiunea I

Raportul juridic cu element de extraneitate

Raportul de drept internațional privat se deosebește de raportul de drept intern prin prezența elementului străin sau de extraneitate[1]. Din punct de vedere etimologic, termenul "extraneitate" provine din fr. „*extranéité*" (situația, din punct de vedere juridic, a unei persoane aflată într-o țară străină). Acest element constă într-o situație de fapt datorită căreia raportul juridic poate fi guvernat de două sau mai multe sisteme de drept, transformându-l, astfel, intr-un raport juridic de drept internațional privat[2]. Acest raport juridic se numește și "privat" deoarece subiecții raportului juridic sunt persoane fizice și/sau juridice. Uneori și statul are calitatea de subiect de drept civil, în sensul larg al noțiunii (drept civil, comercial, al muncii etc.)[3]. În principiu, în cadrul raporturilor de drept internațional public subiecte sunt numai statele (privite ca suverane al puterii

[1] Este expresia folosită în mod curent în literatura de specialitate și a fost preluată din doctrina franceză.

[2] A se vedea M.V. Jakotă, *Drept internațional privat*, Ed. Chemarea, Iași, 1997, vol. I, pag. 5; Ion. P. Filipescu, *Drept internațional privat*, Ed. Actami, București, 1997, vol. I, pag. 13; D. A. Sitaru, *Drept internațional privat*, Tratat, Ed. Actami, București, 1997, pag. 7; Ernestina Ungureanu, *Drept internațional privat*, Partea I, Ed. Cugetarea, Iași, 1999, pag. 5; I. Macovei, *Drept internațional privat*, Ed. Ars Longa, Iași, 2001, pag. 9; I. Chelaru, Gh. Gheorghiu, *Drept internațional privat*, Ed. C.H. Beck, București, 2007, pag. 1.

[3] I. Chelaru, Gh. Gheorghiu, op. cit. pag. 3.

Extras din volumul: Ungureanu, E., & Tatar, A. C. (2014). Drept internațional privat. Partea generală actualizată. Iași, România: Lumen.

statale– *iure imperii*), precum şi unele organizaţii internaţionale guvernamentale, prin aceasta deosebindu-se de raporturile de drept internaţional privat.

Elementul de extraneitate nu face parte din structura raportului juridic sau, altfel spus, nu este un element structural al raportului juridic, în sensul teoriei generale a dreptului, dar poate să apară în legătură cu oricare dintre elementele de structură ale acestuia.

- Privitor la subiectele raportului juridic, elemente de extraneitate pot fi: pentru persoanele fizice - cetăţenia[4], reşedinţa obişnuită, domiciliul, religia (pentru unele sisteme de drept), iar pentru persoanele juridice - sediul si naţionalitatea.
- Referitor la obiectul raportului juridic, element de extraneitate poate fi locul situării bunului (mobil sau imobil) pe teritoriul altui stat, având regimul juridic stabilit de acel stat[5].

[4] În multe sisteme de drept (englez, danez, norvegian, argentinian, peruan etc.) legea personală nu este legea ţării căreia persoana îi aparţine prin cetăţenie ci legea ţării unde persoana îşi are domiciliul (Ion. P. Filipescu, op. cit. pag. 15). Dispoziţiile art. 2568 din Legea nr. 287/2009 privind N.C. civ., republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 15 iulie 2011, supun legii reşedinţei obişnuite raporturile personale şi patrimoniale dintre soţii care au cetăţenii diferite, spre deosebire de vechea reglementare (art. 20 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internaţional privat, astăzi abrogat prin intermediul art. 230 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil), care supunea aceleaşi raporturi, în lipsa cetăţeniei comune, legii domiciliului comun. Vom observa, pe parcursul studiului, importanţa din ce în ce mai mare ce se acordă reşedinţei, în ceea ce priveşte reglementarea raporturilor de drept internaţional privat, inclusiv în dreptul român. A se vedea Cap. III privitor la conţinutul dreptului internaţional privat.

[5] Astfel, ne putem referi la bunuri care fac obiectul vânzării sau al unei succesiuni testamentare, dar care se găsesc într-o ţară străină. Conform art. 2.613 şi 2.635 din N.C. civ. (Legea nr. 287/2009), art. 151 din Legea nr.

Extras din volumul: Ungureanu, E., & Tatar, A. C. (2014). Drept internaţional privat. Partea generală actualizată. Iaşi, România: Lumen.

- În ceea ce priveşte conţinutul raportului juridic (drepturile civile si obligaţiile corelative ale părţilor) element de extraneitate poate fi locul producerii faptului care generează, modifică sau stinge un raport juridic, astfel:
    - locul încheierii sau al executării actului juridic este in străinătate. De exemplu, un cetăţean român, aflat în străinătate, îşi întocmeşte acolo testamentul sau, în cazul unui contract de vânzare, firma română predă marfa partenerului străin, dar acest fapt are loc pe teritoriul unui stat terţ.
    - locul faptului cauzator de prejudicii este in străinătate. În acest caz, ne putem referi la prejudicial cauzat unui cetățean român, victimă a unui accident de circulație produs pe teritoriul unui anumit stat[6]. Dacă prejudiciul a fost cauzat de un eveniment natural (calamitate, moarte naturală etc.) pe teritoriul unei anumite ţări, acest fapt prezintă importanţă.
    - locul soluționării litigiului este in străinătate. Privitor la aspectele de procedură, elementele de extraneitate sunt, în principal, competenţa unei instanţe străine sau faptul că o hotărâre judecătorească sau arbitrală a fost pronunţată în străinătate.

105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat precum şi tratatelor de asistenţă juridică bilaterale încheiate de România cu unele ţări, dreptul de moştenire a bunurilor imobile este guvernat, de regulă, de legislația ţării pe teritoriul căreia sunt situate.

[6] A se vedea, privitor la acest aspect: M.V. Jakotă, op. cit. pag. 5; Ion P. Filipescu, op. cit. pag. 16.

**Extras din volumul: Ungureanu, E., & Tatar, A. C. (2014).
Drept internaţional privat. Partea generală actualizată.
Iaşi, România: Lumen.**

Continuarea acestui volum o puteţi lectura achiziţionând volumul de pe

www.edituralumen.ro

www.lumenpublishing.com

sau din librăriile noastre partenere.

EDITURA LUMEN
în elita editurilor românești